

Δημήτρης Τσαλουμάς

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι της ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Η απόσταση που κρατά ο Τσαλουμάς από την σύγχρονη του κοινωνία, δεν τον δένει με την παράδοση των ακτιβιστικών καλλιτεχνικών κύκλων της Μελβούρνης, αλλά με αυτήν των κύκλων του Σίδνεϊ, οι οποίοι θεωρούσαν ότι η κοινωνική και πολιτική συμμετοχή είναι άχρηστη

Μέρος 3ο

Ομως ο ποιητής ποτέ δεν θα κάνει πράξη τις φοβέρες του, θα παραμείνει ποιητής, δηλαδή εντελώς και ξεκάθαρα απόμακρος από την βρώμικη καθημερινή πραγματικότητα.

Δεν θα ήταν παρακινδυνευμένο αν λέγαμε ότι ο Τσαλουμάς, σαν ποιητής και άνθρωπος στα πλαίσια της Αυστραλίας, μπορεί να καταταχθεί με την καλλιτεχνική και διανοητική παράδοση που διαμορφώθηκε στο Σίδνεϊ παλιά, από ανθρώπους όπως ο Christopher Brennan, ο Norman Lindsay, ο Kenneth Slessor, ο A.D. Hope, και το περιοδικό Vision. Μια καλλιτεχνική παράδοση ελιτίστικη, που απέφυγε την κοινωνία η οποία τους προκαλούσε αποστροφή. Αντίθετα από την καλλιτεχνική σκηνή της Μελβούρνης γύρω από το περιοδικό Meanjin και τους Nettie και Vance Palmer, που ταύτισαν την καλλιτεχνική τους ύπαρξη με την κοινωνία.

Η απόσταση που κρατά ο Τσαλουμάς από την σύγχρονη του κοινωνία, δεν τον δένει με την παράδοση των ακτιβιστικών καλλιτεχνικών κύκλων της Μελβούρνης, αλλά με αυτήν των κύκλων του Σίδνεϊ, οι οποίοι θεωρούσαν ότι η κοινωνική και πολιτική συμμετοχή είναι άχρηστη, διότι περιστρέφεται γύρω από τη φθορά, το πεπερασμένο και ανούσιο, ενώ η πνευματική δράση των διανοουμένων, είναι ανώτερη από τις ψεύτικες αξίες της κοινωνίας που διακινούνται γύρω τους. Γι' αυτούς ήταν απαραίτητο να αποφεύγουν την κοινωνία και ταυτόχρονα να την καταδικάζουν. Όμως η θέση τους αυτή, επειδή δεν στηριζόταν πουθενά αλλού πέρα από τη μεταφυσική ομιχλώδη αντίληψη για μια φυσική ελευθερία, τους έκανε να νιώθουν απομονωμένοι, με αποτέλεσμα και μέσα στο έργο τους να μην αντανάκλαται η αίσθηση ότι λειτουργούν μέσα σε κοινωνικές δομές, που τους διαμορφώνουν ως τέτοιους. Η αντικοινωνική τους θέση εκφράστηκε και στο έργο τους, καθώς απέρριπταν τη μορφή της νουβέλας, μια και με αυτή, καταγράφεται κάτι από την πραγματικότητα, την οποία αυτοί απέρριπταν.

Στις νεότερες κοινωνίες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από τη διάλυση των παραδοσιακών μορφών γειτονίας, και επαφής μεταξύ των ανθρώπων εξ' αιτίας της οικονομίας, και την εκπληκτική κινητικότητα κεφαλαίων και ανθρώπων, το αίσθημα της μοναξιάς έλαβε τεράστιες διαστάσεις. Η τέχνη του 20ου αιώνα δεν έμεινε ανεπηρέαστη από το πρόβλημα της μοναξιάς. Μόνο που εδώ έγινε προσπάθεια να στολισθεί και να εξωραϊστεί, και μάλιστα να απαλειφθούν οι αιτίες που γενούν την μοναξιά. Στην τέχνη του μεταπολεμικού μοντερνισμού που προώθησε η Αμερική, το πρόβλημα της μοναξιάς εμφανίστηκε όπως είπαμε, με τη σταδιακή υποχώρηση της ανθρωπίνης

Ο ποιητής Kenneth Slessor

μορφής. Η τέχνη άρχισε να γίνεται όλο και πιο απρόσωπη. Έφτασε στο σημείο να καταργηθεί καθ' ολοκληρία ο γύρω κόσμος. Το καλλιτεχνικό υποκείμενο, περιέπεσε στην εσωτερική δράση με πρωταγωνιστή τον εαυτό του. Το «Εγώ», το "I", το περιστοιχίζουν απρόσωπες ανωνυμικές σκιές, χωρίς όνομα, χωρίς χαρακτήρα. Αν και αυτή η κατάσταση είναι τραγική και εκφράστηκε από μεγάλους καλλιτέχνες, παρ' όλα αυτά στη Δύση, η πολιτιστική βιομηχανία πρόβαλε πανηγυρικά και γιορταστικά μια τέτοια κατάσταση, ισχυριζόμενη μάλιστα πως η αποπροσωποποίηση της τέχνης, δεν έχει κοινωνικά αίτια, αλλά είναι ένα φυσικό φαινόμενο.

Από τους καλλιτέχνες που το έργο τους εξετάζουμε εδώ, ο Τσαλουμάς παρουσιάζεται ο πιο αφαιρετικός και απρόσωπος. Ο κόσμος που κινείται μέσα στην ποίησή του, είναι κατά συντριπτική πλειοψηφία ανωνυμικός: «Εγώ», «Εσύ», «Αυτός», «Αυτοί». Τα ονόματα που εμφανίζονται -γυναικεία στην πλειοψηφία τους- είναι

κατασκευές της ανάγκης του ποιητή, με συμβολική και μεταφορική χρήση, και όχι αυτόνομες προσωπικότητες. Πάντως το σημαντικό σ' αυτή την προσωπική υποκειμενική δομή, είναι ότι ποτέ οι χαρακτήρες που διακινούνται στην ποίησή του, δεν κινούνται από την αγωνία του ποιητή για να ενωθούν σ' ένα «Εμείς», όπως συμβαίνει στην περίπτωση της Αντιγόνης Κεφαλά. Ο κόσμος που κινείται μέσα στην ποίηση του Τσαλουμά δεν είναι απλά ατομικοποιημένος, έχει αποδεχτεί αυτή την κατάσταση. Δεν παραπονιέται γι' αυτό. Δεν επιθυμεί την αλλαγή. Πόσο πολύ έχουμε απομακρυνθεί από τον κόσμο που κινήθηκε μέσα στα μυθιστορήματα του Α. Δούκα. Ακόμα από τις ζωγραφιές των εργατών του Κ. Παπαλιώζη, αλλά και από τα φρούτα και τα άνθη του Ν. Κυπραίου, που θα δούμε αμέσως μετά. Το άτομο στην ποίηση του Τσαλουμά, κρατάει τις αποστάσεις του από την καθημερινότητα του κόσμου, που δεν έχει να προσφέρει κάτι σημαντικό σ' αυτόν, ως ποιητικό υποκείμενο.